

نگاهی تحلیلی به تعدد و تکرار جرم در قانون اساسی ایران

سیدناصر حجازی، رسول مروتی، الهام سپیدنامه

چکیده

تعدد جرم به عنوان عامل تشدید کننده مجازات و ابزاری برای فردی کردن مجازات مجرمان است که برای نخستین بار قانون گذار آن را در قانون مجازات عمومی 1304 مقرر نمود. قوانین مربوط به این نهاد دستخوش تغییرات قابل ملاحظه ای در زمینه مصادیق و مجازات آن بوده است. تعدد جرم به دو دسته مادی و معنوی تقسیم می شود. قانون گذار در تعدد معنوی قصد تشدید مجازات مجرمان را ندارد، زیرا در این وضعیت فرد صرفاً مرتکب رفتار واحدی شده است که با عنوان متعدد جزایی در تعارض است و یا مرتکب رفتارهای متعددی شده است که فاقد تعدد اهداف بوده و یا رفتارهای وی از لوازم جرم مقصود به حساب می آیند. اما در تعدد مادی، قانونگذار به این جهت قصد تشدید مجازات را دارد که مجرم رفتارهای مجرمانه متعددی را مرتکب می شود و آثار و نتایج زیان بار متعددی از رفتارهای وی حاصل می شود.

در این جستار نگارنده با استفاده از منابع و اطلاعات دست اول مکتوب و با روش کتابخانه ای سعی در تبیین دقیق موضوع با عنوان نگاهی تحلیلی به تعدد و تکرار جرم در مجازات قانون اساسی ایران خواهد پرداخت.

کلید واژه ها: تعدد جرم، تکرار جرم، مجازات، قانون اساسی

مقدمه

جرم در تمامی نظام های اجتماعی امری قبیح است و هیچ گاه با مسامحه از آن گذر نمی شود. در این میان، ارتکاب دوباره جرم (به صورت تعدد و تکرار جرم) به دلیل دلالت بر استمرار حالت خطرناک فرد مجرم با واکنش های اجتماعی شدیدتری روبه رو می شود که این واکنش ها در نظام های حقوقی مختلف براساس مبانی و همچنین یافته های علمی، متفاوت می گردد. اصل عقلانی تناسب میان جرم و مجازات را نیز تعدد جرم را موجب تعیین مجازات شدیدتری می داند (نجفی ابرندآبادی، 1393، ص 15). لذا واکنش اجتماعی در قبال تعدد و تکرار